

02.10.2024

Muligheter på Ilseng og i nærmiljøet

Naturen på Ilseng er unik og her info om muligheter for alle som går på Breidablikk skole, bor på Ilseng og besøker Ilseng

Hans Kroglund
ILSENGSTIENE

Innhold

Muligheter for vekst og utvikling på Ilseng	2
Muligheter i nærmiljøet Ilseng og for elever på Breidablikk skole.	3
Ilseng IL og idrettspark	3
Idrettsskole.....	3
Fotball.....	3
Ski	3
Ishockey.....	4
Ilsengløpet	4
Bjørby med gapahuk og lekeområde.	4
Rikt fugle - og dyreliv	4
16 norske lauvtrær langs kanalen	4
Vedlikehold.....	4
Snippen rasteplass med bål plass som kan brukes året rundt	4
Farmenkoia i Ilsengmarka	4
Høste av naturen	4
Orientering	5
Harstadhagan med bål plass og en dam	5
Ilseng Gård gapahuk med bål plass	5
Trollskogen ved Skøyen	5
Ilsengstiene 30 km med stier og ca 50 infoplakater.....	5
Fura, Svartelva og Starelva er senket for jordbruk.....	5
Speiderplassen ved Horne med hopp og akebakke	5
Horne og området Starene.....	5
Starene Feltstasjon	6
Ringmerkingsstasjon.....	6
Våtmarksdammer.....	6
Kanaler eller kvennveiter til møller	6
Flomdammen ved Horne. Typisk tidsperiode 10.03 til 20.04	6
Fornminner på Starene	7
Steinøks.	7
Starene – en offerplass i jernalderen	7
En sang om Olav Tryggvason	7
Svartelva. 30 km. Fra Gjetholmsjøen og Rokosjøen til Åkersvika på Hamar.....	7
Fiske.....	7
Kanopadling.....	7
Flom i elvene	7
Viktige hendelser for Ilsengs utvikling.....	7

1862 Jernbanen Grundsetbanen Hamar Elverum bygget i 1862	7
1985. Nei til søppelplass i Ilsengmarka	8
2019. Ilsengstiene kåret til Norges beste Turrute	8
2024. Skolestruktur Breidablikk skole må utvikles og bestå.	8
Samarbeid med andre institusjoner og skoler i nærmiljøet.....	8
Internettadresser for mer info	8
Nettside for Ilseng og omegn	8
Nettside for Ilsengstiene	8
Nettside for flere infoplakater.....	8
Adresse for Facebook. Nabolaget Ilseng	8

Muligheter for vekst og utvikling på Ilseng

Ilseng har alle muligheter for vekst og utvikling med sin nærhet til Hamar og andre tettsteder som Ottestad, Stange, Romedal og Løten ligger under 10 km fra Ilseng. Med togstopp på Rørosbanen og 7 min til Hamar, blir vi et «10min» tettsted slik som Innlandet Fylkeskommune skriver i sin «Areal – og transport plan fra 2020.

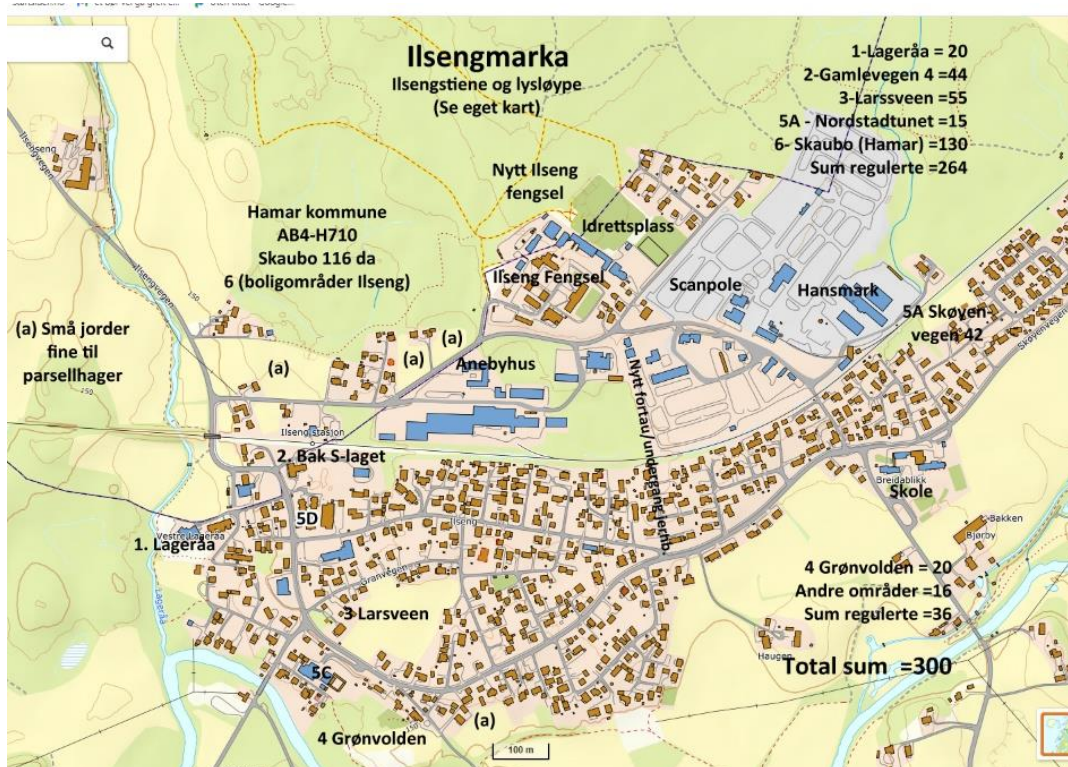
Utdrag fra rapporten

- Side 11. Rørosbanen må utvikles og elektrifiseres.
- Side 13. «10 minutt» byen bør utvikles
- Side 17. Strategi for å omstille samfunnet til lavutslipps samfunnet
- Side 46. Gangavstand bør legges til grunn
- Side 55. Tog er ryggraden
- Side 65. Parkeringspolitikk

FELLES AREAL- OG TRANSPORTSTRATEGI FOR MJØSBYEN
Vedtatt av Fylkestinget i Innlandet april 2020. MJØSBYEN

Så blir utbygging av Ilseng Fengsel viktig. Fengslet blir en del av Oslo Fengsel sammen med Ullersmo. I Oslo skal det bygges ned, men beholde varetekt, de tre plassene utgjør Oslo fengsel.

Så har Ilseng mange muligheter for boligbygging og inntil 300 nye boenheter er satt av på arealplaner og mange er klare til å bygges ut

Muligheter i nærmiljøet Ilseng og for elever på Breidablikk skole.

Her lager vi en oversikt så flere kan oppdage og se hvilke muligheter det er her på Ilseng. Det er særlig turmuligheter, nærhet til natur og den rike kulturhistorien Ilseng har.

Ilseng IL og idrettspark

Ilseng IL er stiftet i 1936 og har ca 250 medlemmer. Klubben har tilfredsstillende økonomi og klubbhus med plass til 90 til 100stk med kjøkken og dekketøy for utleie. Egen garasje for scooter og ismaskin. Anlegg er 7'er og 11'er bane med gress, ballbinge med kunstgreps og parlering til ca 70 biler

Idrettsskole

Ilseng IL har idrettsskole på Breidablikk skole

Fotball

Ilseng IL har egne lag og samarbeider med andre lag i Stange når spillerne blir noe eldre.

Ski

Ilseng har egen lysløype og kjører skiløper med scooter og arrangerer lysløyperenn om vinteren.

Skiløypene bruker mye av traseene til Ilsengstiene som er ofte 2 m brede og trenger ikke så mye snø.

Stangemesterskap 2023

Ishockey

Ilseng IL har egen utendørsbane med vant og ispremaskin med varmt vann. Ilseng Prisoners er med i en lokal turnering

Ilsengløpet

Arrangert førstegang i 2015 og i 2024 var det 280 deltagere. Hovedløpet er 10 km langs hovedrunden på Ilsengstiene. I tillegg er det forskjellige distanser for barn og opptil 5 km

Bjørby med gapahuk og lekeområde.

Trond Vidar Vedum satte i stand den gamle kanalen (kvennveit) og lagde 3 dammer i samme område tidlig på 1990 tallet. Vannet kommer fra en inntaksdam i Svartelva til kanalen som forsyner dammene. Her kan man gjøre observasjoner og undersøkelser av smådyr på land og i dammene med hov. Her er mange fuglekasser og det er mulig å følge med på utviklingen i fuglekassene.

Høgskolen i Innlandet har brukt dette stedet i naturfagundervisning i 30 år.

Om vinteren kan man også gå på isen sammen med voksne, ekstra moro om du bruker skøyter. Området har også et lekeområde med huske, et klatretårn og en del balansestokker. Kan fyre bål året rundt.

Rikt fugle - og dyreliv

Er du riktig heldig kan du treffe på bever. Det er mange spor etter bever, særlig oppover mot Hørsand. Ugler og ender hekker i de store kassene

16 norske lauvtrær langs kanalen

Trond Vidar plantet de aller fleste av trærne på 90-tallet, men Ilsengstiene har supplert med de som manglet. 16 forskjellige lauvtrær er merket med et treskilt.

Se www.ilsengstiene.no skilt nr 16, 21, 25, 39, 41

Vedlikehold

Det er Ilsengstiene som er et samarbeid mellom Hamar og Hedemarken Turistforening HHT og Ilseng IL. Det ryddes, klippes, hugges, kløves og stables ved.

Trond Vidar Vedum med en kattugleunge

Snippen rasteplass med bål plass som kan brukes året rundt

Omkranset av Svartelva, en bekk og en dam. Her kan det tennes bål året rundt.

Farmenkoia i Ilsengmarka

Farmenkoia er en gammel hvilekoie for hester og kjørekarer som fraktet tømmer ut av skogen. Koia er bygget ny, men lik som den gamle. Det er bål plass der, mange bord og en stor gapahuk om været er litt ruskete.

Se www.ilsengstiene.no skit nr 28

Høste av naturen

Det er mulig på klukke bringebær, blåbær, tyttebær og sopp i Ilsengmarka

Orientering

Vang O-lag har orienteringskart over Ilsengmarka. Å lære kart og kompass er viktig, selv om det finnes mange andre hjelpemidler nå.

Harstadhagan med bål plass og en dam

Det er anlagt en dam ved gapahuken og en bål plass..

Ilseng Gård gapahuk med bål plass

Fin plass der det er noe utsikt mot Jønsberg VGS i sør.

Trollskogen ved Skøyen

Helt nede ved Fura er det anlagt en ny våtmarksdam i 2023 og inne i skogen er det mange fine store trær der det er malt trollansikter på trestammene. Går du 200 m nordover kommer du til jernbanebrua over Fura. Flotte store steiner er brukt. Brua er opprinnelig fra 1862.

Se www.ilsengstiene.no skit nr 45

Ilsengstiene 30 km med stier og ca 50 infoplakater

Muligheter for korte og lengre rundturer

50 infoskilt om jordbruk, natur, historie og kulturhistorie om de gamle kornmøllene som det var hele 15 av langs elva. Alle kanalene er gravd ut for hånd da dette ble gjort for maskinene kom.

Fura, Svartelva og Starelva er senket for jordbruk

For å hindre eller minske flom utover jordene.

Det er gravd ut nye løp/traseer for elveløpene ved Starene for Starelva og Svartelva. Dette også for å hindre oversvømmelse på jordene.

Speiderplassen ved Horne med hopp og akebakke

Speiderplassen ligger 400 m sør for Horne bru på en bakketopp, Der er det to gapahuker, en bål plass på et

Lærer Frode viser Breidablikkelver hvordan hoppe på ski.

Åpning av Hornebakken 2021

åpent område mot vest og skog i bakgrunnen.

Den gamle Horne hoppbakken er gjort om til en kombinert hopp og akebakke. Det er mulig å hoppe ca 6 m med langrennsski.

Horne og området Starene

Starene har vært et stort våtmarksområde som er drenert for jordbruk. Her er det mye spennende historie og kulturhistorie

Starene Feltstasjon

Bygget av Norsk Ornitologisk Forening (NOF) med god hjelp av Ilsengs Trond Vidar Vedum i spissen. Sto ferdig i 2012. Det er ca 60-70 utstoppede fugler innomhus.

Ringmerkingsstasjon

Det er en viktig ringmerkingsstasjon for fugl og på Starene er det observert ca 180 forskjellige fuglearter.

Mulig og avtale møte for ringmerking for skoleklasser

Våtmarksdammer.

Våtmarksgruppa i NOF har bygget og fått satt noe av området tilbake til naturen. Det er gravd ut 4-5 dammer på Starene slik at fugler og amfibier har et leveområde

Kanaler eller kvennveiter til møller

Svartelva med sine 30 km har håndgravde kanaler/kvennveier langs hele strekningen.

Det var opptil 12-15 møller langs elva for å utnytte vannkraften da strømmen ikke hadde kommet enda

Kvennveit ved Bjørby på ca 600 m med 3 m fall

Flomdammen ved Horne. Typisk tidsperiode 10.03 til 20.04

På 1850 til 1950 mistet trekkfuglene mye av sitt hvile og rasteområdet. Våtmarksgruppa har fått til en avtale med grunneier som stopper en pumpestasjon om våren. Da blir smeltevannet etter vinteren liggende på et stort jorde som trekkfuglene bruker som hvile og rasteområde. Typisk tidsperiode er fra 10. mars til ca 20 april, altså 5 uker. Da kan det raste opptil 10.000 kortnebbgås her. De trekker mellom Mjøsa, Åkervika og Horne. Veien Hornesvingen har en fin avstand til flomdammen på ca 70 m. Her kan stå 2 til 5 biler og ornitologer som ser og observerer hvilke fugler som er i dammen. Kameraene og kikkertene er også vinklet opp i lufta der de speider etter rovfugler som leter etter et «lett» bytte.

Fornminner på Starene

Steinøks.

1985 funnet en steinøkse på Røhne som er datert til 4000 til 6000 år f.Kr.

www.ilsengstiene.no. Infoplakat nr 12

Starene – en offerplass i jernalderen

For ca 2500 år siden ble levningene, et lårbein etter en kvinne funnet senket i et tjern i Starene.

www.ilsengstiene.no. Infoplakat nr 31

En sang om Olav Tryggvason

I Snorre Sturlasons saga kan vi lese at i året 970 er Olav på flukt sammen med moren sin. De fikk hjelp og gjemte seg på Starholen. Tor Karset har skrevet en sang om dette.

Svartelva. 30 km. Fra Gjetholmsjøen og Rokosjøen til Åkersvika på Hamar

Fiske.

Følgende fiskeslag finnes i Svartelva. Ørret, Harr, Lauve, gjedde, steinulke, ørekyt, niøye, lake og mort

www.ilsengstiene.no. Infoplakat nr 07

Kanopadling.

Svartelva egner seg for kano, kajakk eller gummibåter i deler av året. På sommeren kan vannføringen være for liten, men på våren og etter et kraftig regnvær stiger elva og egner seg fin til padling. Mange starter ved Horne bru der de er fint å parkere og komme uti elva.

Flom i elvene

bygget i 1862

Ilsengs første viktig utbygging. Det å ha jernbane så tidlig var viktig for utvikling av handel og industri

Les mer om jernbanen her www.ilsengstiene.no infoplakat nr 04

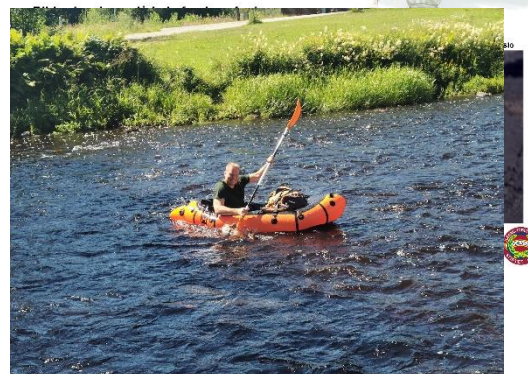
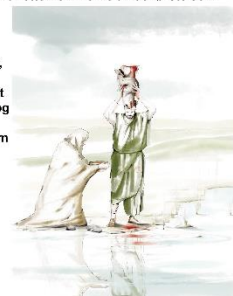

Starene - en offerplass i jernalderen

For ca. 2250 år siden ble levningene etter en ung kvinne senket i et tjern i Starene. Hun ble sannsynligvis ofret til en av datidens guder, kanskje for å sikre gudens gunst i en vanskelig tid. I det samme tjernet har etterkommerne av de første som ofret fortsatt med ritualene, men de ofret hester og andre husdyr. I over 1000 år har tjernet tjent som offerplass.

Offerplassen ligger på gården Østbys grunn, ca. 200 m sørvest for Starholen (morenhaugen til høyre). Høsten 2013 ble det funnet flere bein i myra i forbindelse med grøtting og et av beina var et lårbein fra et menneske. Beinet viste seg å ha tilhørt en kvinne mellom 20-30 år, ca 158 cm høy som levde for 2200 – 2300 år siden.

Det er registrert ca. 20 skjelettfunn fra mennesker i myr i Norge. I vårt distrikt er det gjort fem funn i Slange, ett i Hamar og ett i Ringsaker. Offermyrer med lang brukstid er kjent fra våre naboland, men foreløpig er offermyra på Starene unik i Norge.

Flom i elvene er en utfordring for bebyggelse, jordbruk, infrastruktur som veier og bruer. Men også fascinerende. Mange skuelystne kommer og ser på naturkreftene.

Viktige hendelser for Ilsengs utvikling

1862 Jernbanen Grundsetbanen Hamar Elverum

1985. Nei til søppelplass i Ilsengmarka

Hias ønsket å legge en ny søppelplass på Ilseng i 1984/85. Det ble store protester og heldigvis ble den lagt til nåværende plass som er på Heggvin. Den ville ha ødelagt hele Ilseng som tettsted.

www.ilsengstiene.no infoplakat nr 01

2019. Ilsengstiene kåret til Norges beste Turrute.

En stor anerkjennelse av naturen rundt Ilseng og til 22 grunneiere, HHT og Ilseng IL for det arbeidet som er lagt ned her.

www.ilsengstiene.no infoplakat nr 51

2024. Skolestruktur Breidablikk skole må utvikles og bestå.

Få andre har slike naturgitte forutsetninger som Breidablikk Samarbeid med andre institusjoner og skoler i nærmiljøet

Breidablikk skole har store muligheter for å utvikle nærhet til natur og den siste tiden viser at egenprodusert mat blir viktig inn i fremtiden. Her kan flere ressurser kunne være til nytte som Stiftelsen Grobunn og Jønsberg VGS.

Internettadresser for mer info

Nettside for Ilseng og omegn

www.ilseng.net

Nettside for Ilsengstiene

www.ilsengstiene.no

Nettside for flere infoplakater

<https://ilsengstiene.no/?nid=481>

Trykk på linken nede på siden

Adresse for Facebook. Nabolaget Ilseng

<https://www.facebook.com/groups/521635408171144>

Det kunne vært tatt med mye mer her, men dette er en smakebit av Ilsengs muligheter.

Ilseng den 02.10.24

Hans Kroglund

Ilsengstiene

Kilder.

Starene på Hedmarken. Kulturlandskap – jordbruk – fugler. Utgitt i 2008

Ilsengstiene
– der elvene møtes

Jernbanen og Lageråa
I 1857 ble det vedtatt i Stortinget å bygge jernbane på strekningen Hamar- Elverum. Det ble fattet vedtak om at banen fra Hamar skulle gå til Grundsset. Banen ble derfor kalt Grundssetbanen. 29. juni 1862 ble banen åpnet. På Ilseng var det bygd stasjonsbygning. Denne ble revet etter bare 30 år, og ny bygning ble satt opp i 1893. Dette huset

Ilsengstiene
– der elvene møtes

Ilseng/Vang 1985 Søppelplass "Nei takk"

1. Våren og sommeren 1984 ble det kjørt til styret for det interkommunale vann- og avfalls-selskapet HIAS, ville lage ny deponiplass for hele regionen i Ilsengmarka.

2. Ordførerne i Vang og Stange kunne høsten 1984 fortelle at den nye avfallsplassen ville bli liggende i skråningen mot Lageråa. Föreningene på Ilseng opprettet et utvalg som tok arbeidstittelen «SFI – Ingen Søppelplass på Ilseng». Grunneierne i Vang opprettet også et eget arbeidstvalg.

3. Vestaket møtte stor motstand lokalt. Tre busser med kommunestyremedlemmer fra fire kommunene skulle på befarung, men ble stoppet ved Hanumkrysset. Bussene ble beordret rundt på Ilseng for å se hvor nært avfallsplassen ble bebyggelsen.

Arbeidsgruppen engasjerte geolog, og laget en omfattende motmelding. Det ble avholdt et stort folkemøte på Ilseng Samfunnshus den 06.01.85. De 400 frammette ga tydelig uttrykk for at de ikke ville at nærmiljøet ble ødelagt.

Styret i HIAS besluttet å legge den nye deponiplassen til området Alderslyst/Heggvin i Vang. ILSENGMARKA var dermed reddet. Plakat nr.01A 2017 www.ilsengstiene.no

Hamar og Hedemarken Turistforening | GjensidigeSj. Levert | NORSK TIPPING | Hedmark HEDMARK | Stange kommune

Ilsengstiene
– der elvene møtes

2019: Norges Beste Turrute

Ilsengstiene kåret til "Norges Beste Turrute" den 12.03.19. Kåringen var avslutningen på en 5 årig oppgradering av skiltning og merking av turslister. Gjensidigestiftelsen brukte i alt ca kr 90 millioner over hele landet. Ilsengstiene ble vinner i Innlandet og på stikonferansen i Bergen en av 15 fylkes-finalister. Juryen begrunnet valget med at Ilsengstiene har alle kvaliteter en tursti skal ha og er et godt eksempel på utnyttning av lokale forhold. Tusen takk til 22 grunneiere, HHT, Ilseng IL og 35 stk dugnadskarer som har gjort dette mulig sammen med tippenidler.

14.11.18 Best i Innlandet | 02.06.19 Bergen

Hamar og Hedemarken Turistforening | GjensidigeSj. Levert | NORSK TIPPING | Hedmark HEDMARK | Stange kommune